

[Fabricius.]

teologiske Kandidater staar med en ganske betydelig Studiegæld, naar de forlader Universitetet. Nu kommer der et halvt Aars Uddannelse til, og det kan ikke være de ærede Medlemmer ubekendt, i hvilken Grad de første Aars Indtægter inden for Kirkens Tjeneste er præget af Sparsommelighed, saa de unge Præster har meget smaa Udsigter til da at kunne afdrage paa deres Gæld. Jeg tillader mig derfor meget indtrængende at henstille, at der paa Kirkeministeriets Overslag gives Plads til en rimelig Understøttelse til trængende teologiske Kandidater, der er under Uddannelse paa Pastoralseminariet, og at Forslag herom optages paa Finanslovsforslaget ved dets anden Behandling her i Tinget.

I denne Forbindelse er der flere Forhold, jeg gerne vil henlede Opmærksomheden paa.

Blandt de mange, som med megen Spænding og med vaagne Øjne følger Lønningskommissionens Forhandlinger, staar uægtelig i første Række Danmarks Præster og for øvrigt ogsaa Danmarks Menigheder, idet Menighedsraadene er i allerhøjeste Grad interesserede i og i Enkeltheder følger enhver Bevægelse inden for Lønningsforhandlingerne, naar det gælder de kirkelige Embeder. Som de fleste kyndige er klar over, kan Stillingen ikke bevares, saaledes som de kirkelige Lønninger er blevet nu, men hidtil er Spørgsmaalet udskudt, og vi staar nu over for Lønningskommissionens Underøgelse.

Som et meget vigtigt Led i denne Undersøgelse anmoder jeg om, at den højtærede Kirkeminister vil foranledige en Række Undersøgelser. Vi ser, at man gentagne Gange har udskudt Spørgsmaalene om en Løffelse af de kirkelige Lønninger med den Begrundelse, at der ikke kan optages forøgede Udgifter, men det er dog en ganske urimelig Ting. Det er jo saadan, at den danske Befolkning er vokset ganske overordentlig stærkt i disse Aar, og samtidig forøges Vanskelighederne derved, at de kirkelige Midler er blevet stærkt forringet gennem de sidste Menneskealdrer, og denne Forringelse kan man ikke ensidigt lægge paa de kirkelige Embeder og deres Indehavere. Vi ved jo meget vel, at hver Gang der har været Tale om de ganske beskedne Bevillinger, endsiges Bevillinger paa 1 Million eller et Par Millioner Kroner til kirkelige Formaal, har der været en almindelig Rysten paa Hovedet. Man har hørt, det var uigennemførligt, man har hørt, at de kirkelige Udgifter skulde hvile i sig selv. Det giver mig Anledning til at rette

en dobbelt Anmodning til den højtærede Kirkeminister.

Jeg anmoder om for det første, at Ministeriet lader udarbejde en Opgørelse over, hvad der i Aarhundredernes Løb er overført af kirkelige Midler til Staten og til private, og for det andet, at der foretages Overvejelse og Planlægning af, hvorledes de endnu bevarede kirkelige Midler og Kapitaler kan forvaltes, saa de ikke forringes.

Ved Behandlinger af Bevillinger til kirkelige Formaal ser vi stadig det Spørgsmaal dukke frem: Hvad ejer egentlig den danske Kirke endnu? Jeg ved ikke, hvorledes det er kommet frem, men det er, som der er udspremt en mærkelig Atmosfære af Mystik om de gamle Kirkemidlers Forsvinden, som om det var ganske uigennemsigtigt, og hidtil har det ikke kunnet hjælpe, at man overhovedet optog det til Drøftelse, for det er, som det hele skjuler sig i Mulm.

Jeg vil gerne sige, at de Forhold ligger uægtelig ganske klart i Dagen for dem, der historisk har undersøgt Sagen. Der er aldeles ingen Mystik i disse Forhold, men da man ikke kan forlange, at de ærede Medlemmer af dette høje Ting skulde være bekendt med, hvorledes de faktiske Forhold er, skal jeg lige skitsere den højst bemærkelsesværdige finansielle Bevægelse, som den danske Stat har foretaget i de sidste 400 Aar.

Ved Oprettelse af et kirkeligt Embede krævede man ifølge den gamle Kirkelov to Grundkapitaler til Stede, for det første det, man kaldte Kirkens Fabrik, det vil sige en Grundkapital, som dels skulde kunne svare til Opførelsen af Kirkebygningen og dels til Driften af Gudstjenesten, som skulde foregaa inden for denne Kirke, for det andet en Kapital, som skulde sikre Betjeningen inden for Kirken, det man kaldte Mensa, det er Præstebordet, hvortil ogsaa hørte Diakonens eller Degnens Embedsindtægter. Det vil sige, man dannede en i sig selv hvilende Stiftelse, hvis Midler i Virkeligheden regnedes at tilhøre Gud selv, men som ved Værger i det praktiske skulde forvaltes udelukkende og alene til Menighedens og Kirkens Gavn; det var Gud, der var Ejeren. Det bestod i Jordegods og i Tiende. Tiende blev indført her i Danmark i Kong Niels' Tid. Disse Kirkeværger skulde bevare den kirkelige Ejendom gennem Aarhundreder, og op mod Reformationstiden var det først og fremmest de kongelige Lensmænd, som havde Indseende med, at ingen kirkelig Ejendom blev berøvet Kirken.